

Kertomusluonnoksesta annetut lausunnot

Yritysvastuun ohjaus ja toteutus valtionyhtiöissä

Case: Arctia Oy, Kemijoki Oy, Vapo Oy

(5/2017)

253/54/2015

Vapo Oy, 7.3.2017.

Valtioneuvoston kanslia, omistajaohjausosasto, 9.3.2017.

Kemijoki Oy, 10.3.2017.

Valtiontalouden tarkastusvirastolle

Asia: Vastaus lausuntopyyntöön ” Yritysvastuun ohjaus ja toteutus valtionyhtiöissä
Case: Arctia Oy, Kemijoki Oy, Vapo Oy”

Vapo Oy kiittää tilaisuudesta lausua asiassa. Esitämme lausuntonamme kohdella immmin seuraavaa.

1. Tarkastuskertomukseen ei sisälly olennaisia asia- tai tulkintavirheitä, joilla olisi vaikutusta tarkastuksen kannanottoihin.
2. Tarkastuskertomuksen SWOT-analyysiin (taulukko 5.) Vapon yritysvastuun osalta pyydämme huomiomaan seuraavaa:

Vahvuudet

Ei kommentoitavaa

Mahdollisuudet – kommentti painotuksista

Raportissa todetaan:

”- mahdollista myydä vesiensuojeluosaamista muille toimijoille”

”- globaaleista megatrendeistä juomaveden väheneminen lisää kiinnostusta vesienkäsittelytekniikkaa kohtaan”

”- vaihtoehtoisia käyttökohteita turpeelle raaka-aineena löydettävissä”

Vapon kommentti:

Vapo Clean Waters Oy tarjoaa vesiensuojeluosaamista kaupungeille ja mm. maa- ja metsätalouden toimijoille. Vapo Clean Waters ei kuitenkaan ole Vapon strategian ytimessä, ja on mahdollista, että sille lähivuosina löytyy toinen omistus pohja.

Vapo suunnittelee ensimmäiseen teknisiä hiiliä valmistavaan tehtaaseen investointia. Teknisten hiilten globaali markkina on erittäin suuri, jonka koko on noin 40 mrd euroa vuodessa ja kasvu noin 10 % p/a. Turveraaka-aineelle hou-

kuttelevin markkina on sen ominaisuuksiensa perusteella aktiivihiilen valmistus. Aktiivihiiltä käytetään kaasujen ja nesteiden (ilman ja veden) puhdistamiseen. Tämä uusi liiketoiminta-alue on Vapon strategian ytimessä.

Lisäksi turpeesta saadaan kuituja, joilla on useita erilaisia käyttökohteita. Lisäksi Vapon Ventures- yksikössä on useita toistaiseksi julkistamattomia liiketoiminta-aihoita.

Heikkoudet- tarkennuspyyntö kommenttiin

Raportissa todetaan:

”- yhtiö ei kykene ostamaan kunnallisia energialaitoksia”

Vapon kommentti:

Vapo toimii aktiivisesti pienempien kuntayhtiöiden ostajana. Taloudelliset resurssit ovat yhtiössä kuitenkin rajallisemmat kuin yhtiössä olevat osaamisresurssit. Yhtiöllä olisi kyvykkyyksiä toimia kaukolämpö -liiketoiminnassa markkinan konsolidaattorina, ja näin tuoda tehokkuushyötyjä laskevin energiahintoina maaseutukaupungeissa ja kunnissa.

Esitämme että huomio kirjataan:

”- yhtiö ei kykene toimimaan merkittävänä konsolidaattorina kaukolämpömarkkinassa”

tämän lisäksi uhkiin voi todeta

”- kunnat eivät ole valmiita luopumaan energialaitoksistaan, vaikka se olisi kuntalaisten etujen mukaista”

Uhat- kommentti ei enää ajankohtainen

Raportissa todetaan:

”- yhtiö kohdannut haasteita vastuullisen yrityskulttuurin jalkauttamisessa”

Vapon kommentti:

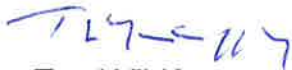
Henkilöstötyytyväisyysmittausten mukaan toiminnan vastuullisuus on asia josta Vapon työntekijät ovat eniten ylpeitä. Kun ympäristölupaukset annettiin

2012, vastustusta esiintyi jonkin verran. Tällä hetkellä vastuullinen kulttuuri on jalkautunut työntekijöille ja aliurakoitsijoille erittäin hyvin.

3. Lopuksi

Yhteenvedona toteamme, että lausuttavaksi lähetetty raportti on sisällöllisesti selkeä ja mahdollistaa myös yritysvastuun painopistealueiden benchmarkauksen muihin tarkastuksen case-yhtiöihin nähden. Vapo Oy:n osalta suositukset ovat toteutuskelpoisia.

Jyväskylässä 7.3.2017

Tomi Yli-Kyyny
toimitusjohtaja
Vapo Oy

9.3.2017

Dnro 253/54/2015

Valtiontalouden tarkastusvirasto
tuloksellisuustarkastus@vtv.fi

Lausuntopyyntönnö 23.2.2017

Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausosaston lausunto

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt lausuntoa tarkastuskertomuksesta Yritysvastuun ohjaus ja toteutus valtionyhtiöissä Case: Arctia Oy, Kemijoki Oy, Vapo Oy.

Omistajaohjausosasto toteaa, että vastuullinen yritystoiminta, sen kehittäminen ja siitä raportointi, on luonnollinen osa yritysten jokapäiväistä liiketoimintaa ja näin ollen kuuluu yritysten vastuulle. Se vahvistaa yritysten toimintaedellytyksiä markkinoilla kaikkien sidosryhmien keskuudessa. Valtio yhtiöomistajana on yksi merkittävä sidosryhmä.

Yhtiöomistajana valtio on linjannut näkemyksiään ja odotuksiaan yritysvastuun toteutumisesta omistajapoliittisissa periaatepäätöksissä. Omistajaohjausosasto seuraa näiden toteutumista ja kehittää omistajan roolia yritysvastuutyössä.

Omistajaohjausosasto yhtyy tarkastuskertomuksen yleishavaintoon siitä, että omistajaohjausosaston ja tarkastettujen yritysten yritysvastuutyö on kehittynyt viime vuosina hyvin, mutta monilta osin on vielä parannettavaa. Yritysvastuu on luonteeltaan toimintaa, jonka kehittyminen ei koskaan pysähdy, vaan etenee yritystoiminnan ja yhteiskunnallisen kehityksen myötä. Näin ollen omistajaohjausosasto pitää luonnollisena eritasoista ja vaiheittaista kehitystä sekä yhtiöomistusten että valtioneuvoston laajuisen omistajaohjauksen osalta.

Eero Heliövaara
osastopäällikkö, ylijohdaja

Petri Vihervuori
finanssineuvos

TIEDOKSI VNK Kirjaamo

10.3.2017

Kemijoki Oy:n lausunto Valtiontalouden tarkastusvirastolle yritysvastuuta koskevan tarkastuskertomuksen luonnoksesta; Dnro 253/54/2015

Tämä lausunto koskee Valtiontalouden tarkastusviraston 23.2.2017 päivätyä luonnosta tarkastuskertomukseksi yritysvastuun ohjauksesta ja toteutuksesta valtionyhtiöissä. Kemijoki Oy:ltä on pyydetty lausuntoa luonnoksesta.

Kemijoki Oy esittää lausuntonaan seuraavaa:

Yleistä

Yleisesti ottaen tarkastuskertomus antaa oikeasuuntaisen kuvan yritysvastuun ohjauksesta ja toteutuksesta Kemijoki Oy:ssä. Haluamme kuitenkin kommentoida joitain kohtia, joissa on tarkennettavaa tai oikaistavaa Kemijoki Oy:n kohdalta sekä tuoda esiin joitain lisänäkökulmia kertomuksessa esitettyyn.

Yritysvastuu on keskeinen osa kaikkea toimintaamme. Kemijoki Oy:n yritysvastuu kattaa monipuolisesti ihmisiin, ympäristöön ja talouteen liittyviä aiheita. Vesivoima on keskeinen uusiutuva sähköntuotantomuoto. Kemijoki Oy:n liiketoiminnan lähtökohtana on vesivoiman hyödyntäminen ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväällä tavalla. Keskitymme kaikessa toiminnassamme sidosryhmiemme ja liiketoimintamme kannalta tärkeisiin asioihin. Kiitämme tarkastuksen yhteydessä saadusta mahdollisuudesta keskustella näistä aiheista Valtiontalouden tarkastusviraston asiantuntijoiden kanssa.

Kommentit liittyen tarkastuskertomuksen luonnokseen

Sivu 3, suositus nro 1 ja sivu 15, 2. kappale

Tarkastusviraston suositukseen liittyen Kemijoki Oy haluaa korostaa näkemystään, että yhtiö on selkeästi ja määrätietoisesti tuonut viestinnässään ja raportoinnissaan esille merkityksensä ilmastonmuutoksen hillitsemisessä. Yhtiö on toiminnallaan vahvasti tukemassa kansallisia energia- ja ilmastotavoitteita. Vesivoiman ansiosta uusiutumattomia fossiilisia polttoaineita tarvitaan vähemmän, mikä vähentää hiilidioksidipäästöjä ja hillitsee ilmastonmuutosta. Tämän megatrendin tunnistaminen on yksi Kemijoki Oy:n vahvuustekijöistä.

Lisäksi tässä yhteydessä voi todeta, että Kemijoki Oy valmistelee kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumusta (Sitoumus 2050) Sierilän hankkeeseen liittyen. Yhtiö suunnittelee Sierilään päästötöntä ja uusiutuvaa energiaa tuottavaa vesivoimalaitosta, jonka rakentamisessa vastuullisuus korostuu vuorovaikutuksena sidosryhmien kanssa sekä luonnon monimuotoisuuden huomioimisessa. Hanke tukisi kansallisen energia- ja ilmastostrategian toteuttamista. Mikäli hanke saa vesitalousluvan, Sierilän voimalaitoksen toteuttaminen liitetään yhteiskuntasitoumukseen tavoitteena hiilineutraali ja kestävä yhteiskunta.

10.3.2017

Sivu 8, 6. kappale ja sivu 10, 3.,4. ja 7. kappale

Tarkastusraportin mukaan omistajaohjaus pyrkii vastuullisuusanalyysin kautta haastamaan yhtiötä pohtimaan vastuullisuuden toteutusta. Vaikka omistajaohjausyksikkö ei halua yhtiöiden huomion kiinnittyvän liaksi yksikön sisäiseen työkaluun, Kemijoki Oy:n näkemyksen mukaan yritys vastuutyötämme edistäisi, jos saisimme tietoa analyysin tavoitteista, mittareista ja tuloksistamme suhteessa niihin. Kemijoki Oy on aktiivisesti palautetta sekä dialogia hakeva ja toimintaansa kehittävä yhtiö, joten arvostaisimme tällaista tietoa. Raportissa myös todetaan, että analyysin tulokset käsitellään omistajaohjausosaston strategiavastaavan ja yhtiön hallituksen puheenjohtajan tai toimitusjohtajan kanssa. Toteamme, että Kemijoki Oy:n osalta analyysia ei ole keskusteluissa tuotu esiin omistajaohjauksen taholta.

Sivu 11, 6. kappale ja sivu 14, 5. kappale

Tarkastusraportissa kiinnitetään huomiota valtion omistajaohjauksessa olevien yritysten yritys vastuutavoitteiden asettamiseen sekä tavoitteiden raportointiin. Kemijoki Oy:llä on yritys vastuuhjelma, jonka jokaisella pääteemalla on mitattavia tavoitteita. Tavoitteet tarkennetaan ja päivitetään vuosittain. Yhtiön hallitus käsittelee ja hyväksyy ne. Vuonna 2016 yritys vastuuhjelman pääteemoihin liittyvät tavoitteet ja mittarit painottuivat käytettävyyteen, investointeihin, työsuojeluun, patoturvallisuuteen, henkilöstön työkykyyn, kumppanuustytyytyväisyyteen, sidosryhmäyhteistyöhön, kala-asioihin ja muuhun ympäristönhoitoon. Tavoitteiden mittarit ovat joko määrällisiä tai laadullisia. Vuodelle 2016 asetetut tavoitteet saavutettiin hyvin. Tiedostamme, että yritys vastuuhjelman päämäärien saavuttaminen edellyttää pitkäjänteistä ja eteenpäin katsovaa tekemistä. Tuloksista olemme kertoneet vuoden 2016 vuosikertomuksessa.

Sivu 18, 1. kappale

Kemijoki Oy:n hallitus vastaa yritys vastuun strategisesta ohjauksesta ja valvonnasta työjärjestyksensä mukaisesti. Hallitus hyväksyy Kemijoen yritys vastuuhjelman, -toimintaohjeet ja -periaatteet sekä käsittelee ja hyväksyy vuosittain julkaistavan yritys vastuuraportin. Näiden asioiden lisäksi yritys vastuuasiat sisältyvät integroituneena osana kaikkeen päätöksentekoon ja ovat esillä kaikissa kokouksissa.

Sivu 25, 1. ja 2. kappale

Tarkastusraportissa todetaan, että vapaaehtoisilla vastuullisuustoimilla yhtiö pyrkii eliminoimaan riskin velvoitteiden kasvamisesta. Yhtiön näkemyksen mukaan kysymys on enemmänkin vesivoiman hyväksyttävyyden ja sosiaalisen toimiluvan ylläpitämisestä. Kemijoki Oy:lle lupaehdoissa asetetut kalatalous- ja muut velvoitteet ovat sen liiketoiminnan edellytysten kannalta merkittäviä tekijöitä. Erityisesti kalatalousvelvoitteisiin kohdistuvat muutosvaatimukset ovat

10.3.2017

liiketoimintariski, mikä on huomioitu myös tarkastusraportin SWOT-analysissä.

Sivu 25, 3. kappale

Vastuuta kannetaan rannansuojaus- ja uomanparannustoimenpiteiden lisäksi erityisesti kalataloustoimenpiteillä. Lupaehtoihin perustuvat kalatalousvelvoitteet ja vapaaehtoiset vaelluskalojen palauttamiseen liittyvät toimenpiteet ovat merkittävin osa ympäristönhoitotyötämme.

Sivu 27, kuvio 7 (SWOT-analyysi)

Kommentti liittyy Heikkoudet-osion toiseen lauseeseen. Kemijoki Oy:llä ei ole tiedossa, että yhtiön omistuksen mahdollinen muutos aiheuttaisi muutoksia yhtiön pitkäaikaiseen linjaan sitoutua yritysvastuuseen ja hoitaa sitä kiinteänä osana kaikkea yhtiön toimintaa.

Kommentti liittyy Uhat-osion ensimmäiseen lauseeseen. Yritysvastuuta haittaavien uhkien osalta haluamme selventää kohtaa, jossa esimerkein mainitaan, että merkittävimmät vastuullisuusuhat ovat seikkoja, joihin yhtiö ei pysty toiminnallaan vaikuttamaan. Padon sortumisen ja kyberuhan osalta yhtiöllä on useita jatkuvasti käytettävissä olevia keinoja, joilla niihin liittyviä riskejä hallitaan. Patojen turvallisuuden varmistamisesta on määrätty patoturvallisuuslaissa ja patoturvallisuusviranomainen valvoo lain noudattamista. Tarkkailemme ja tarvittaessa parannamme patojen kuntoa jatkuvasti. Lisäksi teemme jokaiselle padolle viiden vuoden välein määräaikaistarkastuksen. Myös patoturvallisuusviranomainen osallistuu tarkastukseen. Kemijoki Oy:n padot ovat viranomaisten mukaan hyvässä kunnossa ja niiden valvonta on huolellista ja monipuolista. Patojen pitää olla turvallisia myös tulvatilanteessa. Vesistöpato mitoitetaan jo suunnitteluvaiheessa siten, että mitoitustulvan aikana padotusaltaan vedenkorkeus ei ylitä padon turvallista vedenkorkeutta.

Myös kyberturvallisuuden varmistamiseksi Kemijoki Oy on jo pitkään tehnyt määrätietoista ja jatkuvaa työtä.

Espoossa 10.3.2017

Kemijoki Oy

Tuomas Timonen
Toimitusjohtaja